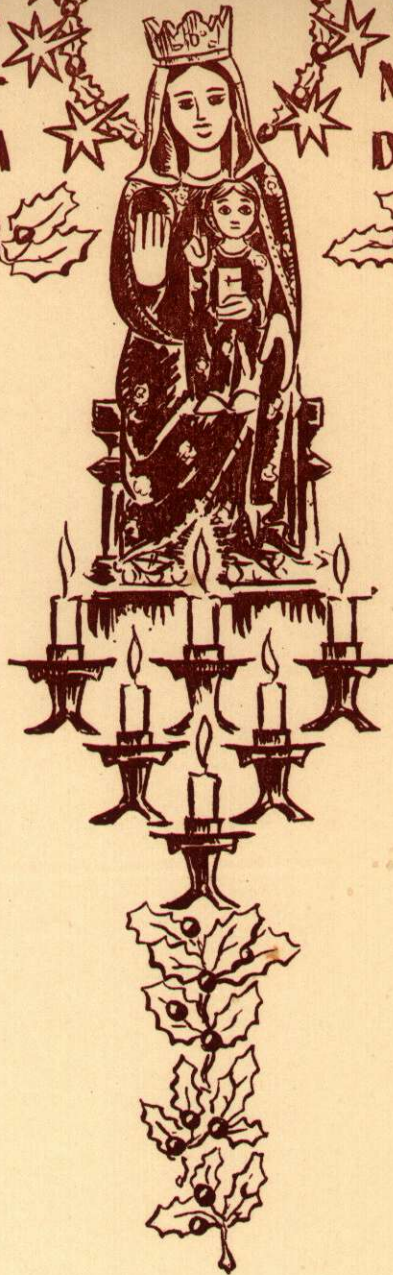

GOIGS A LLAOR DE
VENERADA EN L'ER-
STA.MARGARIDA

NTRA.SRA.DE GRÀCIA
MITA DE LA TOSSA, DE
DE MONTBUI

Entrada:

Puix del místic Sol
Vós foreu l'Aurora.
De Gràcia Senyora
doneu-nos consol.

Estrofes: I

Aquesta muntanya
de Montbui Queralt,
de la Marca-Espanya
n'era termenal
i de la gent mora
terrible control.

II

Als Bisbes d'Ausona
donà aquest castell,
des de Barcelona,
gran comte Borell,
que fos fita alhora
del seu bisbat vol.

III

En ell hi tenia
des de temps ignot
ja Santa Maria
un temple devot,
tron que d'allau mora
destruí el revolt.

IV

Amb l'Abat Oliva,
Bisbe que us té amor,
un nou temps arriba
pel vostre esplendor,
refer en bona hora
el temple resol.

V

D'eixa Senyoria
tots els seus Barons
de Santa Maria
foren uns fills bons,
cadascun l'adora
des del seu bressol.

VI

Els gavatxs un dia
volgueren cremar

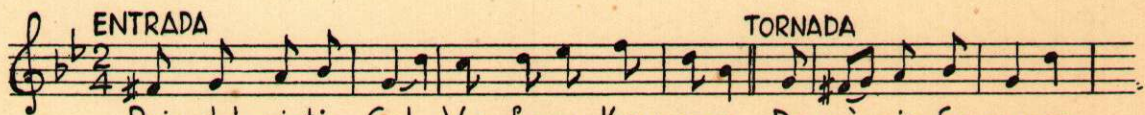
V. Ora pro nobis, sancta Dei Gènitrix.

OREMUS: Cràtiam túam, quæsumus Dòmine, mèntibus nostris infunde: ut qui, Angelo nuntiante, Christi Filii tui incarnatiònem cognòvimus; per passìonem ejus et crucem, ad resurrectiònis glòriam perducàmur Per eúmdem Christum Dòminum nostrum Rí. Amen.

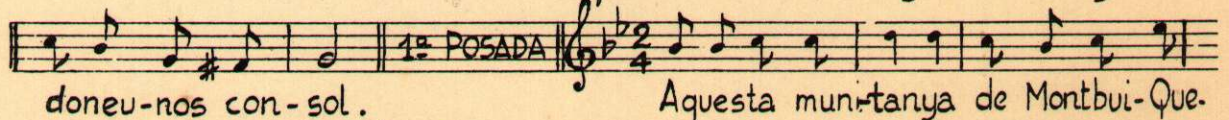
Rí. Ut digni efficiàmur promissionibus Christi.

Tornada:

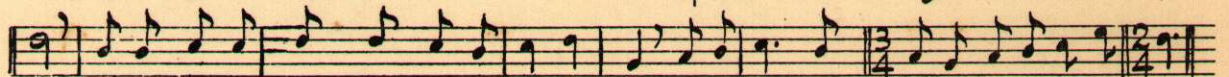
Puix de l'humà estol
sou la guiadora.
De Gràcia Senyora
donen-nos consol.

Puix del místic Sol Vos foreu l'au-rora. De grà-cia Se-nyora

doneu-nos con-sol. Aquesta muntanya de Montbui-Que-

ralt de la Marca Es-panya n'era terme-nal i de la gent mora terrible con-trol

RETALL D'HISTORIA

L'origen religiós del tossal de la Muntanya de Montbui roman embolcallat per la foscor de les centúries, i, potser, dels mil·lenis; possiblement, arrenca de quan els íbers poblaven la conca d'Odena i donaven culte al Bou.

L'església pre-romànica actual, bastida a la primera meitat del segle XI, dedicada a Santa Maria de Gràcia, substituï a una altra visigòtica del segle X. Aquesta, en la seva planta, era un rectangle, amb tres naus, les laterals tanca- des o cegades al presbiteri, formant aquest l'autèntic santuari visigòtic,

solament obert als fidels enfront l'altar.

El temple visigòtic sofrí una destrucció als volts de l'any mil; probablement, en la incursió memorablement destructora del cabdill alarb Almansur. Recordem que aquesta serralada era, aleshores, el terminal de la Marca Hispànica.

En la seva reconstrucció es bastí l'església pre-romànica, ara restaurada. Església que ja no fou d'estil i ritus visigòtic, sinó adaptada al ritus llatí per la influència del bisbe-abat Oliva, de Vic, senyor del Castell i territori de Montbui. En conseqüència, s'obriren les naus laterals al presbiteri, i es construïren els tres absis a la capçalera del temple.

Des dels seus primers temps fins a finals del segle XVI fou la Parroquial de Montbui. Després, restà en condició de sufragània fins al primer quart del segle XX. Ara consta com ermita o santuari maria.

Flagel·lat pel curs del segle, el temple pre-romànic sofrí mutilacions, apedaçaments, afegits, transformacions, esborancs i agonies. La portalada fou substituïda per l'actual de grosses dovelles. Se la dotà de cloquer. Al flanc de tramuntana s'hi construï la capella del Roser. Els absis laterals foren cegats i tancats, llevant-se'n gran tros del presbiteri, per la sagristia i un nou altar. L'altar amb el tron de la Verge restà a l'absis central en mins espai entre dues parets.

Possiblement, degué ésser aleshores que es construïren la mesa, el retaule i el tron de la Santa Imatge de fusta i daurats; que les parets foren enguixades, i les columnes, capitells i basaments recoberts en forma de pesantes i deplorables pilastres. La bella església pre-romànica desapareixia, disfressada a l'estil dels temps i gust del segle XVII. En els segles XIX i XX, víctima de guerres, revolucions i de la incúria i de l'abandó, conegué un decandiment gravíssim, devenint als darrers temps un edifici trist, oblidat, clivellat i a punt d'enrunar-se.

El seu ressorgiment esplendorós començà l'any 1954. A l'entorn del Sr. Rector de Montbui, s'aplegaren uns entusiastes ciutadans. Al seu escalf, es constituï, any 1955, el "Patronat de Restauració" sota el patronatge del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada. Sol·licitat i aconseguit el mecenatge de l'Excm. Diputació Provincial de Barcelona, la seva "Secció de Monuments" ha impulsat i ha dut a terme l'obra bellíssima de restauració; la qual ha retornat a l'església de la Tossa de Montbui l'elegància i l'esplendor dels seus temps primitius i ha fet d'ella un joiell d'art pre-romànic, admirat a l'estranger, el més important de Catalunya i dels més cabdals d'Espanya.

La Imatge de Maria, que presideix el temple, és una talla de fusta policromada, romànica, del segle XIII. Fou desvestida de les seves robes sobreposades i restaurada l'any 1954.

Francesc d'A. Espinalt, Prev.

Fins ara la visita a Ntra. Sra. de Gràcia obligava a una ascensió penosa per la duresa del camí. Avui, gràcies a l'Excm. Diputació i l'interés del nostre Diputat senyor Josep Singla Morera, existeix una carretera que permet la visita en cotxe.

De la lletra dels presents Goigs n'és autor el Rector de Montbui, Mn. F. d'A. Espinalt, qui va perfilar els antics Goigs que escrigué Mn. Amadeu Amenós, Canonge de la Seu de Vic i President del C. E. C. I. La música, és deguda al Mestre Joan Just Bertrán (a. C. s.). Els dibuixos que exornen aquesta edició a N'Amadeu Caballé Solé. Es cantaren per primera vegada en la Festa del Roser de l'any 1940.

GOIGS EDITATS PEL GRUP "AMICS DELS GOIGS" DEL
CENTRE D'ESTUDIS COMARCALS D'IGUALADA